

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput X. Peccatum physice unum plures numero malitias moraliter
complecti potest, ac plerumque complectitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

CAPUT IX.

Distinctio numerica peccatorum desumenda est vel ex morali interruptione volitionum, vel ex diversitate actionum, vel objectorum moraliter distinctorum.

- 82 **E**X dictis numero 23. constat numericam peccatorum distinctionem scitu necessariam esse, tum pœnitentibus, tum Confessariis; eò quòd oporteat numerum peccatorum mortalium confiteri. Cæterum unde numerum illum dignoscere valeamus, res est non parum intricata, ob varia Doctorum opinionamenta. Et mirum, quòd Author n. 24. laudatus, numericam peccatorum distinctionem, uti specificam, originaliter & ultimam non repetat ex communi sensu prudentum: cum de utraque distinctione pariformiter videatur philosophandum. Qui tamen hic, prout ibi, recurreret ad communem sensum prudentum, seu virorum Doctorum, difficultatem non evaderet: cum circa eam, quot capita, tot sententiæ. Nec in tanta sententiarum varietate probabilior occurrit regula, quam quæ continetur in assertione nostra. Pro cuius manifestatione nonnulla præmittemus, ex quibus perspicua erit probabilitas magna regulæ à nobis stabilitæ, propositæque difficultas lucem non modicam accipiet.
- 83 Primò itaque ostendemus (contra varios Recentiores) peccatum physicè unum numero, plerumque esse numero multiplex in esse moris, sive plures numero malitias in eo subinde reperiri.
- 84 2°. malitias illas moraliter numero diversas, si mortales sint, haud minùs confitendas, quam malitias ejusdem physicè actûs, specie moraliter diversas.
- 85 3°. ad multiplicandas numero malitias in peccatis, quæ vel externum respiciunt objectum, vel in exteriori actione consummantur, necessariam non esse moralem interruptionem actûs interioris.
- 86 4°. eadem peccata, quæ vel objectum externum respiciunt, vel in actione exteriori consummantur, numero multiplicati, pro multiplicatione vel objectorum moraliter completorum, vel actionum consummatarum, id est, quarum singulæ sint ex se totales, & in seipsis completæ, seu definitum ex se terminum & consummationem habentes, non obstante unitate actûs interioris.
- 87 5°. Hinc ostendemus multas numero malitias, pluraque numero peccata, ab eo committi, qui uno voluntatis actu plures homines occidit, tamen uno eos ictu occidat; plura etiam numero peccata committi ab eo, qui uno voluntatis actu, in eadem licet occasione, continuataque voluptate, eandem, vel plures feminas sæpiùs cognoscit.
- 88 6°. Externæ tamen actiones, licet numero distinctæ, si non sint ex se totales, sed

ordinentur ad ulteriorem actum principalem, in quo consummantur (ut oscula, tactus, &c. ad copulam) non sunt plura numero peccata, quamdiù ad eundem illum actum, seu finem principalem ininterruptè sequentem, ordinantur, dummodò specialem, seu specie distinctam malitiam non contineant.

7°. Eadem actiones, principalem actum jam consummatum subsequentes, licet incontinenti, absque relatione operantis ad novum actum principalem, ita sunt peccata moraliter distincta ab actu principali jam consummato, ut inter se videantur constituere unum moraliter peccatum, si fiant per actum voluntatis moraliter ininterruptum.

8°. Peccata, quæ consummantur in mente, & non in exteriori actione, quæque externum non respiciunt objectum, numero multiplicentur pro sola morali interruptione actuum interiorum.

Hæc probanda sunt in capitibus sequentibus, ex quibus ad invicem collatis, cœctaria est assertio nostra, seu regula per eam declarata. Peccata quippe omnia vel consummantur in mente, vel consummantur in exteriori actione. Si consummantur in mente, sine respectu ad objectum, non est unde numero multiplicentur, nisi penes moralem interruptionem volitionum, quæ fit ut quoties, post ejusmodi interruptionem, volitiones illæ resumuntur, peccata toties numero multiplicentur. Si verò consummantur in mente, cum respectu ad objectum externum, duplici ex capite numero multiplicantur, vel scilicet penes moralem interruptionem actuum interiorum (ut proximè diximus) vel penes moralem multiplicationem objectorum exteriorum, juxta præmissum 4. Quòd si non consummantur in mente, sed in exteriori actione, numero multiplicantur pro multiplicatione istarum actionum exteriorum, juxta idem præmissum 4. & tria sequentia. Vel etiam pro morali interruptione, ac deinde resumptione volitionum, quibus actiones illæ externæ imperantur. Neque enim dubium, eum qui duabus volitionibus moraliter interruptis, eandem vult fornicationem v. g. duo numero peccata committere. Igitur spectatis omnibus, nullo alio ex capite peccata numero multiplicantur, nisi vel ex morali interruptione, ac deinde resumptione volitionum; vel ex morali diversitate objectorum, vel actuum exteriorum.

CAPUT X.

Peccatum physicè unum plures numero malitias moraliter complecti potest, ac plerumque complectitur.

Hæc est resoluti Doctoris nostri Baconii in 2. dist. 39. q. a. 3. Scoti, Azorii, Malderi, Silvii, &c.

Et probatur 1°. quia unus idemque actus in esse physico, esse potest specie multiplex

in esse moris. Sed non est cur minus esse queat numero multiplex, quam specie; imò est cur æquè esse possit numero multiplex, quam specie. Sicut enim actus voluntatis, physicè unus & simplex, tendere potest in plura specie objecta, ut plura specie (etiam formaliter) in esse moris; sic & in plura numero, ut plura numero (etiam formaliter) in esse moris (cur enim istud minus quam illud?) Sed actus physicè unus tendens in plura numero objecta, ut plura formaliter in esse moris, est numero multiplex in esse moris, propter moralem objectorum multipliciter; sicut actus physicè unus tendens in plura specie objecta, ut plura formaliter in esse moris, est specie multiplex in esse moris. Unumquodque enim objectum æquè aptum est refundere, ac per consequens æquè de facto refundit malitiam suam numericam, quam specificam, in actum à quo respicitur: cum voluntatis actus æquè essentialiter respiciat objecta sua numero, quam specie distincta.

92 2°. Ad contrahendam numericam multipliciter peccatorum, pro numerica multipliciter objectorum, ne quidem necesse est quòd voluntas feratur in illa ut formaliter numero diversa, sed sufficit quòd scienter feratur in illa ut talia materialiter: cum æquè moraliter numerificetur penes objecta sua materialia, in quæ scienter & volenter fertur contra legem, quam moraliter specificetur penes eadem, juxta dicta n. 48.

93 3°. Sicut unus idemque physicè actus plerumque habet oppositionem cum pluribus specie distinctis virtutibus; sic plerumque habet oppositionem cum pluribus numero distinctis juribus, ut dum conjugatus cum conjugata adulteratur, vel dum uno quis ictu, unoque voluntatis actu plures occidit. Sed non est cur actus, habens oppositionem cum pluribus numero distinctis juribus, minus habeat plures numero malitias, quam plures specie, dum opponitur pluribus specie distinctis virtutibus.

94 4°. Dum conjugatus uno voluntatis actu duas successive feminas cognoscit, primò solutam, deinde conjugatam, secundum istud adulterium, conjugati cum conjugata, aliquam continet malitiam, quam non continet adulterium ejusdem cum soluta (scilicet injustitiam in maritum conjugatæ) sed non continet malitiam specie diversam (utraque enim in specie est adulterii) ergo diversam numero. Præsertim cum negati nequeat, injustitiam istam, ac per consequens malitiam, esse moraliter diversam à malitia prioris adulterii: utpote in quo injustitia ista in maritum conjugatæ non continetur, sicut continetur in posteriori.

95 5°. Non obstante unitate physicè actus voluntatis, in dicto casu, tot sunt offensæ & malitiæ, quot jura violata. Sed jura violata sunt numero (non specie) plura: ergo offensæ & malitiæ numero plures. Minor est

perspicua; jus enim mariti innocentis v. g. in corpus adulteræ uxoris suæ distinctum est à jure Cajæ innocentis in corpus adulteri mariti sui. Probatur major: quia jus (amplè sumptum pro jure sive justitiæ, sive charitatis, sive pietatis, &c.) est ratio mensuraque offensæ (omnis enim offensæ, idèd offensæ est, quia per eam læditur jus alicujus: si enim nullum jus læderetur, offensæ nulla esset) nec proinde minus dat illi individuationem & numerum, si solo numero distinctum sit à jure alterius, quam speciem, si specie distinctum sit, &c.

6°. Qui uno voluntatis actu decem occidit 96 homines, vel decem cognoscit feminas, communi sapientum æstimatione, decem committit homicidia, decem fornicationes, &c. (sic enim Doctores communiter censent, teste Leandro à SS. Sacramento, de pœnit. disp. 5. §. 3. q. 20.) Sed decem homicidia, fornicationes, &c. sunt decem peccata, Ergo, &c.

7°. Possunt uno voluntatis actu approba- 97 ri peccata omnia, solo numero diversa, commissa ab origine mundi, committendaque in finem; potestque voluntas omnia efficaciter velle, quantum in se est. Sed tunc absurdum foret dicere, quòd non contraheret nisi unam numero malitiam, nec committeret nisi unum numero peccatum: quandoquidem approbando, volendoque efficaciter omnia, participes fieret omnium, juxta illud Rom. 1. *Non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.*

8°. Ex opposita sententiâ consecrarium el- 98 set, unum numero peccatum committi ab eo, qui uno voluntatis actu continuato, centum vel plures committeret fornicationes, vel occideret mille homines; sicut & à Rege, qui unâ voluntate, unoque mandato per exercitum suum injustè occideret millionem familiarum, imò provincias & regna omnia Orbis terrarum.

Solvuntur objectiones.

Objectiones 1°. Duo numero accidentia, so- 99 lo numero diversa, simul esse nequeunt in uno subjecto: ergo nec duæ numero malitiæ in eodem actu.

Respondeo, transeat antecedens de accidentibus physicis, quæ in sententiâ Thomistarum (negante plura numero accidentia esse posse in eodem subjecto) individuantur in ordine ad subjectum. Nego de accidentibus moralibus, quæ non individuantur in ordine ad subjectum, sed in ordine ad rationem, & legem: qui ordo multiplex est, pro morali multipliciter objectorum, vel actionum totalium, vel etiam jurium totalium, quæ lex illa servari præcipit. Deinde quidquid sit de accidentibus positivis, plures privationes, seu specie seu numero distinctæ, simul sunt in eadem materia. Malitiæ verò formalis actus pecca-

peccaminosi in privatione consistit.

100 Objicies 2°. Volitio occidendi decem homines, non magis continet decem numero malitias, quam volitio occidendi infinitos, contineat infinitas.

Respondeo quod si daretur volitio efficax occidendi infinitos homines, sicut datur volitio efficax occidendi decem, infinitas numero malitias contineret. Quantum ad volitionem inefficacem occidendi infinitos, continet infinitas malitias, non effectivè, sed affectivè inefficaciter; vel certè de numero malitiarum talis actus philosophandum, prout Adversarii philosophantur de aggravatione malitiæ talis actus, quam agnoscunt crescere proportionatè ad numerum objectorum.

101 Objicies 3°. Volitio dandi elemosynam decem pauperibus, non continet decem numero bonitates: ergo volitio furandi elemosynam à decem pauperibus, non continet decem numero malitias.

Respondeo 1°. negando antecedens, si multiplicatio numerica bonitatis objectorum se haberet ut objectum formale, sive ut ratio formalis volendi eam, & non ut objectum materiale dumtaxat. Quia non est cur bonitas actuum numero non multiplicetur pro multiplicatione objectorum formalium numero distinctorum, uti specie multiplicatur pro multiplicatione objectorum formalium specie distinctorum. 2°. Si multiplicatio numerica bonitatis objectorum solum se habeat ut objectum materiale, neganda est consequentia: est enim disparitas, quod ad contrahendas decem bonitates, necesse sit eas intendi per modum objectorum formalium; ubi ad contrahendas decem malitias, sufficit eas scilicet intendi per modum objectorum materialium. Plus enim ad bonum requiritur, quam ad malum. Vide dicta n. 48.

102 Objicies 4°. Unus moraliter actus æque ferri potest in objecta moraliter plura, quam unus physicè actus in objecta physicè plura.

Respondeo 1°. à physicis ad moralia trahendam non esse consequentiam: cum ipsemet objiciens Caramelicum istud refellat: *Oportet sicut de physicis physicè, sic de moralibus moraliter philosophari.*

103 2°. dato, non concessio, quod actus moraliter unus, moralitate positivè (cujusmodi est moralitas formalis actus boni) ferri possit in objecta moraliter plura, non sequitur idem dicendum de actu moraliter uno moralitate negativè, cuiusmodi est moralitas formalis actus mali: utpote cujus malitia formalis consistit in privatione debitæ rectitudinis; quæ profectò numerificatur in actibus malis, pro numerica multiplicatione malitiæ moralis objectorum, sicut specificatur pro specifica multiplicatione malitiæ moralis eorumdem, juxta communem prudentum estimationem, à qua objiciens originaliter & ultimè petit specificationem.

104 3°. quidquid sit, an actus moraliter for-

Tom. I.

maliter unus, ferri queat in objecta moraliter plura, saltem actum, qui fertur in objecta moraliter plura, esse moraliter virtualiter seu æquivalenter multiplicem; ac proinde in uno eodemque actu, in casu nostro, plures esse numero malitias, si non formaliter, saltem virtualiter & æquivalenter, pro quanto sic est malitia formaliter una, ut ista una sit virtute, & æquivalenter plures, in ordine ad confessionem de iis faciendam, ut fatetur objiciens. Hoc autem est quod potissimum intendimus, sive interim alio sensu inveniri dicantur malitiæ numero plures formaliter, sive virtualiter tantum. Quia in re (ferè de nomine) necessitatem non videmus recedendi à communi sensu, modoque loquendi, de quo supra n. 63. nec proinde formalem malitiarum pluralitatem numericam negandi, pro numerica objectorum pluralitate, magis quam specificam pro specifica. Cui quidem communi philosophandi modo ideo lubenter insistimus, quia sic apertius ostendimus obligationem confitendi numerum objectorum, etiam datâ sententiâ, quæ negat obligationem confitendarum circumstantiarum, intra eandem speciem notabiliter aggravantium. Neque enim id tam perspicue ostendit objiciens: contra quem Adversarii prætendunt, multiplicationem solum virtuales non spectare ad numerum, de quo in Tridentino, sed spectare dumtaxat ad circumstantiam notabiliter aggravantem.

CAPUT XI.

Malitia illa moraliter numero diverse, si morales sint, haud minus constituenda sunt, quam malitia specie diverse.

Cardinalis de Lugo de pœnit. disp. 6. n. 105
114. & Leander de SS. Sacramento ubi supra q. 19. putant in ordine ad confessionem nos præscindere posse à controversia illa (speculativâ, ut vocant) de numerica malitiarum multiplicatione in eodem actu; neque ex eo quod in peccato, sive in actu plures continente malitias specie diversas, omnes explicari debeant, consequens esse, quod in peccato, sive actu plures continente malitias numero diversas, omnes explicandæ sint. Rationem disparitatis esse aiunt, quod in priori casu, non explicatâ distinctè omni malitiâ specificâ, non explicaretur distinctè tota species illius peccati; in posteriori verò casu, non explicatâ distinctè omni malitiâ numericâ, explicatur equidem illud numero peccatum, quod factum est; distinctè quidem quoad differentiam suam specificam, confusè verò quoad differentiam numericam; quod sufficere putant ad satisfaciendum præcepto confessionis: cum nullum peccatum taceatur quoad suam speciem, & dicatur totus numerus peccatorum, licet non totus numerus malitiarum; de quo explicando nihil exprimit Tridentinum.

Quod si ab ipsis scisciteris, quomodo con-